

Vlaams Ministerie
van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van het Sint-Jan Berchmanscollege te Avelgem

Hoofdstructuur so

	Pedagogische eenheid	33993-34009
	Instellingsnummer	33993
	Instelling	Sint-Jan Berchmanscollege
directeur		Peter VANLERBERGHE
adres		Kasteelstraat 12 - 8580 AVELGEM
telefoon		056-64.42.12
fax		056-64.82.69
e-mail		peter.vanlerberghe@sjb-avelgem.be
website/URL		http://www.sjb-avelgem.be
	Bestuur van de instelling	114207 - K.S.O. Waregem-Anzegem-Avelgem te WAREGEM
adres		Stationsstraat 85 - 8790 WAREGEM
	Scholengemeenschap	113233 - SGKSO Sint-Paulus te WAREGEM
adres		Stationsstraat 85 - 8790 WAREGEM
	CLB	114728 - Vrij CLB Weimeersen te WAREGEM
adres		Zuiderlaan 42 - 8790 WAREGEM
	Dagen van het doorlichtingsbezoek	10/10/2011, 11/10/2011, 12/10/2011, 13/10/2011, 17/10/2011 en 18/10/2011
	Einddatum van het doorlichtingsbezoek	18/10/2011
	Datum bespreking verslag met de instelling	17/11/2011
	Samenstelling inspectieteam	
	Inspecteur-verslaggever	Henri Christiaen
	Teamleden	Marc D'hoop Henk Foriers Marjan Meulewaeter

Deskundige(n) behorend tot de administratie nihil

Externe deskundige(n) nihil

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	4
1. SAMENVATTING	6
2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING	7
2.1 Structuuronderdelen/vakken in de focus	7
2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus	7
3. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGSVOORWAARDEN?	8
3.1 Fysica in de tweede graad aso Economie en Wetenschappen en in de derde graad aso Economie-wiskunde en Wetenschappen-wiskunde	8
3.2 Geschiedenis in de tweede graad aso Economie en Wetenschappen, in de derde graad aso Economie-moderne talen, Economie-wiskunde en Wetenschappen-wiskunde en in de derde graad tso Handel	9
3.3 Wiskunde in de tweede graad aso Economie en Wetenschappen en in de derde graad aso Economie-wiskunde, Economie-moderne talen en Wetenschappen-wiskunde	10
3.4 Economie in de tweede graad aso Economie en in de derde graad aso Economie-moderne talen en Economie-wiskunde	12
3.5 Toegepaste economie in de derde graad tso Handel	13
4. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	14
4.1 Professionalisering	14
4.2 Begeleiding	15
4.3 Evaluatie	16
5. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	18
6. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	19
6.1 Wat doet de school goed?	19
6.2 Wat kan de school verbeteren?	19
6.3 Wat moet de school verbeteren?	20
7. ADVIES	20
8. REGELING VOOR HET VERVOLG	20

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de doorlichting van uw instelling¹ door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 geeft haar de opdracht hiertoe.

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de instelling de erkenningsvoorwaarden respecteert, of ze op systematische wijze haar eigen kwaliteit bewaakt en of ze zelfstandig de tekorten kan remediëren.

Het advies in dit verslag heeft betrekking op alle erkenningsvoorwaarden uitgezonderd de voorwaarden betreffende hygiëne, veiligheid en woonbaarheid.

Vanaf het schooljaar 2011-2012 vindt de controle op de erkenningsvoorwaarden betreffende woonbaarheid, veiligheid en hygiëne gelijktijdig met de doorlichting plaats. Deze controle op woonbaarheid, veiligheid en hygiëne resulteert in een afzonderlijk verslag. Alle verslagen worden gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de instelling karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de instelling
- proces: initiatieven die een instelling neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de instelling met haar leerlingen of cursisten bereikt.

Meer info over het CIPO-referentiekader vindt u op www.onderwijsinspectie.be.

De doorlichting bestaat uit drie fases: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en de verslaggeving.

Tijdens het vooronderzoek selecteert de onderwijsinspectie de onderwijsdoelstellingen en de procesindicatoren of -variabelen die het inspectieteam onderzoekt tijdens het doorlichtingsbezoek.

Tijdens het doorlichtingsbezoek verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

Het resultaat van de doorlichting is het doorlichtingsverslag.

Het doorlichtingsverslag vangt aan met een voor het brede publiek toegankelijke samenvatting. Het vervolgt met een beschrijving van de doorlichtingsfocus.

Tijdens een doorlichting zoeken de onderwijsinspecteurs een antwoord op drie onderzoeksvragen:

- In welke mate voldoet de instelling aan de onderwijsdoelstellingen? (het erkenningsonderzoek)
- In welke mate onderzoekt en bewaakt de instelling op een systematische manier de kwaliteit van de processen zodat deze bijdragen tot het bereiken/nastreven van de onderwijsdoelstellingen? (het kwaliteitsonderzoek)
- Is er in de instelling een algemeen beleid dat het mogelijk maakt om zelfstandig tekorten weg te werken? (het onderzoek 'algemeen beleid')

In drie hoofdstukken geeft de onderwijsinspectie een antwoord op deze vragen.

¹ Instelling: onderwijsinstelling of CLB (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 11°). Onderwijsinstelling: een pedagogisch geheel waar onderwijs georganiseerd wordt en waaraan een uniek instellingsnummer toegekend is (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 13°).

Om de kwaliteit van de processen in kaart te brengen gebruikt de onderwijsinspectie een kwaliteitswijzer. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de instelling bij haar activiteiten aandacht heeft voor

- doelgerichtheid: welke doelen stelt de instelling voorop?
- ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de instelling om efficiënt en doelgericht te werken?
- doeltreffendheid: worden de doelen bereikt en gaat de instelling dit na?
- ontwikkeling: heeft de instelling aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

Meer informatie over de kwaliteitswijzer vindt u eveneens op www.onderwijsinspectie.be.

Wat de instelling goed doet, wat de instelling kan verbeteren en wat de instelling moet verbeteren komt aan bod bij 'Sterktes en zwaktes van de instelling'.

Het doorlichtingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de instelling. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de instelling of van structuuronderdelen
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen als de instelling binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de instelling de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve verslag informeert de directeur van de instelling leerlingen, ouders en/of cursisten over de mogelijkheid tot inzage. De directeur van het centrum voor leerlingenbegeleiding informeert de centrumraad.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de instelling het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de instelling of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De instelling mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1. SAMENVATTING

Het studierendement in beide scholen is hoog, wat blijkt uit het percentage A-attesten. In het vervolgonderwijs zet zich dat verder via het hoge deelnemingspercentage en de goede slaagkansen. Het veilige leer- en leefklimaat en de kenmerken van de leerlingenpopulatie spelen hier ongetwijfeld een rol. Het aantal zittenblijvers en de schoolse achterstand zijn in feite te verwaarlozen. De meeste leerlingen stromen door vanuit de middenschool naar het college, hoewel een belangrijke groep leerlingen georiënteerd wordt naar studierichtingen buiten het college.

Het erkenningsonderzoek toont aan dat het onderwijs van de meest onderzochte vakken in beide scholen voldoende vanuit de eindtermen en leerplandoelstellingen wordt ingevuld. Voor een tweetal vakken is er nood aan een meer evenwichtige leerplanrealisering. Het studiepeil van de onderzochte vakken varieert van behoorlijk tot goed. De leerinhouden worden op een voldoende niveau van kennis, inzicht en toepassing aangebracht. Globaal bekeken is er vak- en leraarafankelijk nog een groeimarge m.b.t. het activerend en vaardigheidsgericht onderwijs, inclusief het onderzoekend leren (zie verder). Op dat vlak is er globaal bekeken een verschil tussen de eerste /tweede graad met de derde graad.

Vanuit de eigenheid en cultuur van beide scholen verloopt de onderwijsvernieuwing met uiteenlopende snelheden. In de middenschool staat men meer open voor doelgerichte onderwijsvernieuwing. Niettemin stelt er zich een onderwijskundige uitdaging die over de scholen heen moet aangepakt worden. Er is in het college actie nodig m.b.t. de volwaardige realisering van de specifieke eindtermen van de onderzoekscompetentie. Nochtans is er in enkele vakken een zekere expertise i.v.m. het omgaan met onderzoeksvragen en het leren onderzoeken beschikbaar. Een onderbouwde visie en traject zijn op schoolniveau evenwel nog niet ontwikkeld. Zodoende staat de organisatorische en inhoudelijke invulling van het pooldenken nog niet in de steigers. Met betrekking tot het inhoudelijke aspect ontbreken leerlijnen voor de betrokken vakken in de polen. Aan de andere kant zijn er wel leerlijnen in de middenschool opgesteld. Voor enkele vakken is er zelfs een aanzet gegeven tot een graadoverstijgende samenhang.

De elektronische leeromgeving wordt regelmatig gebruikt door leraren en leerlingen. Voor bepaalde vakken is een inhaalbeweging nodig wat het ICT-gebruik en de leerlingenproeven betreft. Nochtans wordt er op schoolniveau belang gehecht aan het materiële en didactische comfort in de vakken. Voor een wetenschappelijk vak ontbreekt evenwel moderne meetapparatuur.

Via de talrijke werkgroepen zijn de leraren sterk geëngageerd op schoolniveau. In de klaspraktijk tonen ze een opvoedkundige bekommernis en handelen vakinhoudelijk deskundig. Zowel de deskundigheidsbevordering als de nascholing worden door de directies gestimuleerd. In het college wordt systematischer gerapporteerd over de gevolgde nascholing. Logischerwijze moeten de nascholinginspanningen m.b.t. de onderzoekscompetentie opgevijseld worden. Een andere uitdaging ligt in een doeltreffender aansturing op schoolniveau dat het aangeleerde daadwerkelijk impulsen geeft tot didactische vernieuwingen en verbeteringen in de klaspraktijk. Aansluitend hanteren niet alle vakgroepen met het oog op een doelgerichte werking schriftelijke afspraken met prioriteiten en verbeterpunten. Voorts treden er merkbare kwaliteitsverschillen in hun werking op. In essentie slaat dat op de inhoudelijke diepgang van het overleg.

De scholen zorgen voor een zorgvuldige administratieve afhandeling van de evaluatie- en rapporteringspraktijk. De deliberatie verloopt doordacht en niet-selectief. Hierbij wordt de regelgeving gerespecteerd. Er is duidelijke informatie op schoolniveau beschikbaar en de handleidingen bieden een goede organisatorische ondersteuning. De evaluatie is van een voldoende niveau, overwegend leerplangericht en spoort met de lesactiviteit. De scholen hebben een verschillende aanpak ten aanzien van de attitudebeoordeling, terwijl de

uitwerking van de vakattitudes voor verfijning vatbaar is. De leerlingen krijgen geregeld feedback bij de opdrachten en toepassingen. Toch zijn er een aantal specifieke werkpunten inzake het evaluatiebeleid. Naast het ontwikkelen van een brede kijk op evaluatie, is er de behoefte in bepaalde vakken om meer gelijkgerichtheid en een inhoudelijker aansluiting bij de leerplandoelstellingen te bewerkstelligen. De digitale rapportering laat toe om efficiënter te registreren. De effecten op de informatiewaarde van de rapporten zijn in beide scholen verschillend.

Zowel in de middenschool als in het college is de schoolloopbaanbegeleiding goed uitgebouwd. Per graad is er een degelijk studiekeuzeprogramma beschikbaar. De middenschool heeft met de leraren een duidelijke visie op oriënteren uitgewerkt. In de middenschool staat de attesteringsstrategie (op basis van zeer informatierijke rapporten) ten dienste van de schoolloopbaanbegeleiding. In de middenschool is de bewaking en opvolging van de kwaliteit is een voorbeeld van goede praktijk. In het college is de bewaking en opvolging van de kwaliteit van de schoolloopbaanbegeleiding minder gestructureerd. De rapportering is minder informatierijk in functie van studieoriëntering.

2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting heeft de inspectie structuuronderdelen/vakken en procesindicatoren/procesvariabelen geselecteerd voor onderzoek tijdens de doorlichtingsbezoeken.

De resultaten van de controle op de erkenningsvoorwaarden betreffende bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne, vindt u terug in een afzonderlijk verslag.

2.1 Structuuronderdelen/vakken in de focus

Studierichting per graad	Basisvorming	Keuze/Specifiek gedeelte
Graad 2 ASO Economie	geschiedenis, fysica en wiskunde	economie
Graad 2 ASO Wetenschappen	geschiedenis en wiskunde	fysica
Graad 3 ASO Economie-moderne talen	geschiedenis en wiskunde	economie
Graad 3 ASO Economie-wiskunde	geschiedenis, fysica en wiskunde	economie en wiskunde
Graad 3 ASO Wetenschappen-wiskunde	geschiedenis en wiskunde	fysica en wiskunde
Graad 3 TSO Handel	geschiedenis	toegepaste economie

2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus

Personeel

Professionalisering

Deskundigheidsbevordering

Onderwijs

Begeleiding

Loopbaanbegeleiding

Evaluatie

Evaluatiepraktijk

Rapporteringspraktijk

3. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGS-VOORWAARDEN?

Het onderzoek naar het voldoen aan de erkenningsvoorwaarden levert voor de geselecteerde structuuronderdelen/vakken het volgende op:

3.1 Fysica in de tweede graad aso Economie en Wetenschappen en in de derde graad aso Economie-wiskunde en Wetenschappen-wiskunde

Voldoet

Motivering

- Fysica maakt deel uit van de basisvorming in de structuuronderdelen Economie en Economie-wiskunde en van het specifiek gedeelte in Wetenschappen en Wetenschappen-wiskunde.
- In de studierichtingen met twee uur fysica worden de meeste leerplandoelstellingen bereikt. Het studiepeil is goed. De leerplandoelstellingen die betrekking hebben op de gemeenschappelijke eindtermen 'onderzoekend leren/leren onderzoeken' krijgen vooral in de derde graad minder aandacht. Daar ligt het accent te sterk op het theoretische luik en worden er te weinig leerlingenproeven georganiseerd. De groei van onderzoekend leren naar leren onderzoeken komt onvoldoende aan bod. Hierdoor is de inbreng vanuit de fysicalessen tot de realisatie van de specifieke eindtermen in het bijzonder de onderzoekscompetentie gering.
- In de studierichtingen met één uur fysica worden de meeste leerplandoelstellingen bereikt. Het accent ligt veeleer op een kwantitatieve benadering dan op een kwalitatieve, wat niet overeenstemt met de algemene doelstellingen van het leerplan. In een aantal lesgroepen van de derde graad worden er te weinig leerlingenproeven georganiseerd.
- In de tweede graad realiseren de leerlingen ruimschoots de doelen rond onderzoekend leren. In de derde graad is dit minder het geval door het gering aantal leerlingenproeven. Tijdens leerlingenproeven worden de leerlingen te weinig geoefend in het leren stellen van onderzoeksvragen en het rapporteren over de resultaten van de onderzoeksactiviteiten. De leerlingenproeven evolueren weinig van gesloten naar open opdrachten zoals het leerplan als wenk aangeeft. Ze worden veelal herleid tot de uitvoering van een recept en het invullen van een invulblad.
- In de derde graad wordt het deel 'fundamentele wisselwerkingen' niet aangeboden. Bij sommige onderdelen (bijv. kinematica) overheerst de wiskundige benadering. Leerlingen worden weinig uitgedaagd om verbanden te leggen en grafische voorstellingen fysisch te interpreteren.
- Er is aandacht voor leren leren en voor het aanleren van probleemoplossende strategieën, vooral bij het oplossen van vraagstukken. Leerlingen worden voldoende voorbereid op toetsen en proefwerken. De leerlingennotities en het cursusmateriaal bevatten voldoende leertips. Sommige presentaties zijn zeer leerondersteunend. Lovenswaardig zijn de vele ondersteunende verbeter tips van de leraren bij taken en toetsen.
- De uitrusting en de infrastructuur voldoen. De lessen worden ondersteund met demonstratieproeven. De vaklokalen beschikken over een computer en digitale projector, maar deze functioneren niet optimaal. Voor het tweede leerjaar van de derde graad is er onvoldoende materiaal voor leerlingenproeven. Moderne meetapparatuur met sensoren ontbreekt.
- De evaluatie is van een voldoende niveau. De vraagstelling is vooral gericht op de leerinhouden en in veel mindere mate op de leerplandoelstellingen. Contextrijke en

visuele ondersteuning komt weinig voor bij de toetsen en de proefwerken. In bepaalde leerjaren bestaan de formatieve toetsen enkel uit vraagstukken. Voor de beoordeling van vakvaardigheden en -attitudes is er geen helder systeem uitgewerkt.

- Tijdens de vakgroepvergaderingen en de informele contacten worden er vooral praktische en organisatorische afspraken gemaakt. Evaluatie en concretisering van leren onderzoeken worden onder de leraren te weinig besproken.

3.2 Geschiedenis in de tweede graad aso Economie en Wetenschappen, in de derde graad aso Economie-moderne talen, Economie-wiskunde en Wetenschappen-wiskunde en in de derde graad tso Handel

Voldoet

Motivering

- Geschiedenis maakt deel uit van de basisvorming in de bovenvermelde structuuronderdelen.
- Het onderwijsleerproces verloopt in beide graden voldoende leerplangericht. De leerplancriteria voor ordening en selectie van leerinhouden worden voldoende tot goed gevolgd. Verbeterpunten zijn de explicietere behandeling van synchrone en diachrone gevallenstudies in de tweede graad aso en een meer uitgesproken aandacht voor kunst in het sociaal-culturele domein in beide graden. In het tso is er inhoudelijke vereenvoudiging en differentiatie zonder afbreuk te doen aan de diversiteit van de leerplandoelen.
- In de studie van de samenlevingen ligt de nadruk op het beschrijvende niveau van het historische denken. Daarmee worden cognitieve doelstellingen (kennis en inzicht) voldoende tot goed gerealiseerd. Inhouden worden doorlopend in tijd, ruimte en socialiteit gesitueerd. Het begrippenkader wordt samen met de studie van de samenlevingen opgebouwd. In het eerste leerjaar van de tweede graad aso worden feiten, begrippen, verklaringen en ontwikkelingen niet altijd optimaal inzichtelijk en vaardigheidsgericht geduid (zie leerplandoelen betreffende domeinoverstijgende verbanden, actualisering en historische vaardigheden). In het tweede leerjaar van de tweede graad aso is daar meer aandacht voor. In de derde graad aso en tso wordt kritische duiding van feiten binnen ontwikkelingen, relaties, kenmerkende probleemstellingen en actualisering doelgericht geïntegreerd.
- In alle leerjaren wordt met gevarieerd bronnenmateriaal gewerkt. Via oefeningen verwerven de leerlingen de nodige vaardigheden om informatie uit verschillende soorten bronnen te halen en deze tot inhouden te verwerken. In leerjaar II,1 gebeurt dit overwegend centraal gestuurd; in de andere leerjaren worden daartoe frequenter activerende werkvormen gebruikt. Audiovisuele en multimediale leermiddelen worden permanent ingezet. Het gebruik is niet alleen gericht op illustratieve ondersteuning, maar evenzeer op analyserende verwerking. Toepassingen van heuristiek, historische methode en presentatie komen in de tweede graad te weinig voor. De leerlingen worden er onvoldoende doelgericht voorbereid op de verwachtingen en toepassingen in dit verband in de derde graad.
- Het onderwijsleerproces en het klasmanagement creëren een goed georganiseerde leeromgeving. De ondersteuning bij de registratie van leerinhouden, vaardigheden en toepassingen in de vorm van leerlingencursussen en leerlingennotities is daarentegen voor verbetering vatbaar. Verschillende leraargebonden benaderingen verhinderen een samenhangende leerlijn. Er is in alle leerjaren aandacht voor voorbereiding van en feedback op leerlingenevaluatie en remediëring bij tegenvallende studieresultaten. In geval van specifieke leerproblemen sluit de begeleiding op vakniveau aan bij deze op schoolniveau.
- De leerlingenevaluatie is samengesteld uit dagelijks werk en proefwerken. Het dagelijks werk wordt in de tweede graad te eenzijdig ingevuld met herhalingsstoetsen. In leerjaar II,1 peilen deze overwegend naar reproductie van kennis en inzicht. In

leerjaar II,2 is de samenstelling gevarieerder (kennis, inzicht, vaardigheden, toepassingen). Toepassingen van historisch speur- en denkwerk, historische methode en presentatie komen in het dagelijks werk van de tweede graad onvoldoende voor. De leidraad voor evaluatie en de puntenverhouding dagelijks werk/proefwerken, zoals bepaald op schoolniveau, stimuleren dit evenmin.

- In de derde graad aso en tso is het dagelijks werk evenwichtig samengesteld uit herhalingstoetsen en zelfstandig werk van de leerlingen (zoek- en verwerkingsopdrachten, zelfstudiepakketten). De herhalingstoetsen bevatten een gevarieerde en uitdagende vraagstelling op het niveau van kennis, inzicht, vaardigheden en toepassingen. Mede als gevolg van de puntenverhouding dagelijks werk/proefwerken op schoolniveau is het gewicht dat aan actief en onderzoekend leren toegekend wordt, relatief klein.
- In alle leerjaren zijn de proefwerken verzorgd en gevarieerd samengesteld. De vraagstelling sluit bij het onderwijsleerproces aan. Er wordt over gewaakt dat kennis, inzicht, vaardigheden en toepassingen evenwichtig geëvalueerd worden. Vraagstelling met behulp van informatiebronnen komt frequent voor en is doelgericht. Actualisering en toepassing van historische methode en kritiek wordt in de tweede graad in mindere mate geëvalueerd. In de derde graad aso en tso is de evaluatie in de proefwerken relevant en uitdagend met het oog op historisch besef. De vragen op basis van ondersteunende bronnen peilen niet alleen naar vaardigheden, maar evenzeer naar inzicht, duiding en kritische zin. Het jaarwerk in leerjaar III,2 aso is inhoudelijk een doelgerichte verdieping en uitbreiding van de leerinhouden. Via het jaarwerk worden de onderzoeksvaardigheden van de leerlingen procesmatig en productgericht geëvalueerd (informatie verwerven, verwerken en presenteren op basis van een centrale opdracht en zelf geformuleerde onderzoeksvragen).
- Uit de studieresultaten blijkt dat quasi alle leerlingen slagen. In relatie tot de kwaliteit van de leerlingenevaluatie wijzen de resultaten op een voldoende tot behoorlijk rendement.
- De vakgroep werkt vooral rond inhoudelijke kwaliteit, de bevordering van materiële en organisatorische randvoorwaarden en vakdeskundigheid. Er is een aanzet gegeven tot graadoverstijgende verticale samenhang (samen met de eerste graad), maar deze is voorlopig beperkt tot een inventarisatie van het respectieve didactische handelen van de betrokken leraren. Vakdidactisch wegen leraargebonden accenten en verschillen door op verticale samenhang.

3.3 Wiskunde in de tweede graad aso Economie en Wetenschappen en in de derde graad aso Economie-wiskunde, Economie-moderne talen en Wetenschappen-wiskunde

Voldoet

Motivering

- Wiskunde maakt deel uit van de basisvorming in de bovenvermelde structuuronderdelen en van het specifiek gedeelte in de pool wiskunde.
- In de studierichtingen Economie en Wetenschappen van de tweede graad worden de eindtermen en de leerplandoelstellingen van de basisvorming wiskunde (leerplan D/2002/0279/047) in voldoende mate gerealiseerd. De school biedt in de studierichting Economie het vak wiskunde gedifferentieerd aan. Aan de ene groep leerlingen worden vier wekelijkse lestijden aangeboden om binnen het leerplan de leerplandoelstellingen met betrekking tot leerweg 4 te realiseren; voor de andere groep worden vijf wekelijkse lestijden georganiseerd om binnen het leerplan de doelstellingen met betrekking tot leerweg 5 te realiseren. Deze keuze wordt ingegeven door de zorg om een zo breed mogelijke vorming te garanderen in de tweede graad. Het is niet duidelijk welke criteria worden gehanteerd om uit te maken of een leerling al dan niet de eindtermen van de tweede graad behaalt. Op deze wijze

waakt de school er onvoldoende over dat het uitstel van studiekeuze en de eenpoligheid van de tweede graad worden gevrijwaard. Tot op heden werden er echter geen conflicten vastgesteld.

- In de derde graad worden de eindtermen en de leerplandoelstellingen van de specifieke vorming van de pool wiskunde (leerplan D/2004/0279/019) in de studierichtingen Economie-wiskunde en Wetenschappen-wiskunde in voldoende mate gerealiseerd. Het overmatig aanbieden van verschillende keuzeonderwerpen steunt op een bezorgdheid om een zo breed mogelijke vorming mee te geven, maar de keuzeonderwerpen nemen een relatief groot gedeelte van de onderwijstijd in beslag waardoor de realisatie van de verplichte leerstofonderdelen in het gedrang dreigt te komen. De realisatie van de specifieke eindtermen met betrekking tot de onderzoekscompetentie (SET² 20, 21 en 22) bevindt zich nog in een ontwikkelingsfase. In de school werden geen afspraken gemaakt omtrent de evaluatie van de onderzoeksopdrachten. In de vakgroep ontbreekt het voorlopig aan expertise om de uitwerking van de onderzoeksopdrachten conform de verwachtingen van het leerplan te realiseren.
- In de derde graad worden de eindtermen en de leerplandoelstellingen van de basisvorming wiskunde (leerplan D/2004/0279/021) in de studierichting Economie-moderne talen in voldoende mate gerealiseerd.
- De algemene eindterm in verband met ICT³ en de ICT-verwachtingen en in de leerplannen worden in voldoende mate gerealiseerd, maar er zijn groeikansen. Ondanks de aanwezigheid van computerlokalen voor ICT-ondersteuning, worden algebraïsche en meetkundige pakketten nog te weinig functioneel gebruikt en maakt men voornamelijk gebruik van het grafische rekentoestel. Het inschakelen van het digitaal platform staat nog in het begin van ontwikkeling.
- De jaarplanningen worden gemeenschappelijk en verzorgd opgesteld. In de tweede graad worden de planningen nauwkeurig uitgewerkt en voorzien van een timing doorheen het schooljaar, evenals de verwijzing naar de te realiseren leerplandoelstellingen. In de derde graad zijn de documenten slechts een opsomming van te realiseren leerstof, worden ze niet gebruikt als dynamisch planningsinstrument en bevatten ze weinig of geen tijdsindicatie.
- Men werkt voornamelijk met aangekondigde toetsen. Het effect is dat veel leerlingen studeren met het oog op de volgende aangekondigde toets en niet met het oog op de volgende les waardoor de leerstof niet bij elke leerling blijft beklijven. Het gevolg is dat men soms noodgedwongen moet overschakelen naar een docerende werkvorm waardoor de groei naar zelfstandigheid en zelfredzaamheid minder kans krijgt. Tijdens de doorlichting werd vastgesteld dat de parate basiskennis van enkele klasgroepen eerder beperkt is.
- De aandacht voor 'leren leren' is voornamelijk in de derde graad veeleer impliciet aanwezig en het onderdeel wordt vooralsnog niet opgebouwd binnen een spiraalcurriculum waarbij op ieder onderwijsniveau, graad en leerjaar aan de reeds aangebrachte vaardigheden iets wordt toegevoegd (leerlijnen). De vakgroep heeft nog te weinig aandacht voor de horizontale en verticale samenhang van het aangeboden curriculum. De vakgroepwerking is veeleer informeel en er bestaan weinig formele vakinhoudelijke afspraken.
- In de tweede graad wordt de leerstof via allerlei verschillende activerende werkvormen aangeboden. In de derde graad opteert men meestal voor het klassieke onderwijsleergesprek. In alle betrokken lesgroepen streeft men een hoog niveau na wat betreft de cognitieve vaardigheden en rekenvaardigheden. Het bereiken van dit niveau lukt goed bij het merendeel van de leerlingen mede door een aantal context- en inputfactoren, zoals het aantal leerlingen met relatief hoge onderwijskansen en de grote vakbekwaamheid van de leraren.

² http://www.ond.vlaanderen.be/dvo/secundair/specifieke_eindtermen/aso/wiskunde.htm

³ Bij het oplossen van wiskundige problemen functioneel gebruikmaken van ICT.

- Zowel in de tweede als in de derde graad zijn de vorm en de hoeveelheid van de aangeboden remediëring leraargebonden.
- De communicatie met de leerlingen is overwegend stimulerend en gericht zowel op inzet als prestatie.
- De proefwerken van de tweede graad bevatten een gevarieerde vraagstelling, hebben een redelijke lengte en een behoorlijk tot hoge moeilijkheidsgraad. Hoewel het leerplan een verzameling vaardigheden beoogt, kan men hiervan in de proefwerken van de derde graad weinig vaststellen. Sommige vragen overstijgen de verwachtingen van het leerplan en zijn niet geënt op leerplandoelstellingen.
- De materiële uitrusting om de doelstellingen te realiseren voldoet. De inrichting van sommige leslokalen is elementair en biedt geen inhoudelijke meerwaarde aan een wiskundige onderwijs- en leeromgeving. De persoonlijke toets die sommige leraren geven aan de inrichting van hun (vak)lokaal is dan weer een duidelijke meerwaarde voor het optimaliseren van het onderwijsleerproces.
- Tijdens de twee schooljaren voorafgaand aan de doorlichting werden enkele vakgerichte nascholingen gevolgd. De multiplicatie van de inhouden is goed.
- De vakgroep is nog op zoek naar een doeltreffende manier om attitudes in de evaluatie op te nemen. De leerlingen en ouders krijgen voornamelijk productfeedback. Het geven van procesfeedback op basis van grondige toetsanalyse is leraargebonden.
- Om de interesse en het enthousiasme voor wiskunde bij de leerlingen te prikkelen neemt de school deel aan wedstrijden zoals de junior wiskunde olympiade en de Vlaamse wiskunde olympiade met soms zeer goede resultaten.

3.4 Economie in de tweede graad aso Economie en in de derde graad aso Economie-moderne talen en Economie-wiskunde

Voldoet

Motivering

- Economie maakt deel uit van de specifieke vorming in de bovenvermelde structuuronderdelen.
- Er is een voldoende leerplanrealisatie gestoeld op een reële taakbekommernis, op vakkennis en op inzicht in het leerplanconcept. Zowel in de tweede graad als in de derde graad worden de theoretische referentiekaders behoorlijk verkend. De economische analyses vertrekken van concrete contexten en economische vraagstukken. De leraren etaleren een opvoedkundige bekommernis via de individuele ondersteuning tijdens het lesgebeuren en de extra oefeningen.
- In de klaspraktijk slaagt men erin om leerinhouden en media op gepaste wijze met elkaar te verbinden. Het computerondersteunend en ICT-onderwijs komen voldoende aan bod, alsook het werken met rekenbladen.
- In de tweede graad verloopt de leerplanrealisatie binnen de zes thema's gericht. Hierbij is de aanpak geënt op het zelf laten opbouwen van kennis en inzicht via contact met de economische werkelijkheid en met probleemstellingen op het niveau van de klas. Aansluitend speelt de actualiteit een belangrijke rol.
- In de derde graad wordt deze lijn doorgetrokken en slaagt men erin om bij de leerlingen een reflex van economische bedachtzaamheid bij te brengen. De leerlingen leren nadenken en redeneren over complexere economische verschijnselen en mechanismen. In het luik bedrijfswetenschappen komen de verschillende dimensies - de onderneming en het ondernemen - vrij evenwichtig aan bod, hoewel bepaalde items soms over het hoofd worden gezien (zoals Balanced Score Card).
- De algemene vorming en de sociale finaliteit van het vak komen sterk uit de verf via de maatschappelijke en ethische thema's. De systematische toepassing van het

actualiteitsprincipe bevordert trouwens de intrinsieke motivatie en scherpt het inzicht in de socio-economische realiteit aan.

- In de tweede graad is men nog niet zover om de leerlingen voor een gegeven of zelfgekozen onderwerp onderzoeksvragen te laten formuleren (SET17 - D/2006/0279/050). Via de toepassingen in het leerboek krijgen bepaalde deelaspecten van de onderzoekscompetentie wel aandacht (o.a. met behulp van ICT informatie selecteren, ordenen en bewerken; uitkomsten formuleren en interpreteren).
- In de derde graad zet dit proces zich gestaag verder. In het eindjaar zit men met de economische studie van een land op het goede spoor. Om tot een volwaardige onderzoeksopdracht te komen, ontbreken evenwel nog enkele schakels in het geheel (SETS 16, 17 en 18 - Leerplan D/2006/0279/050 - 051).
- De toetsfrequentie voor het dagelijks werk is voldoende. De proefwerkvragen zijn inhoudsrelevant, evenwichtig gespreid over de geziene leerstof en uitnodigend geformuleerd. Er wordt zorgvuldig gecorrigeerd (steekproef). De toets- en proefwerkvragen liggen in elkaars verlengde: de leerlingen weten wat van hen verwacht wordt. Een minpunt is soms het hergebruik van bepaalde proefwerkvragen in twee opeenvolgende schooljaren (derde graad). Het hoeft geen betoog dat hierdoor de betrouwbaarheid (objectiviteit) kan doorkruist worden. De mondelinge proefwerken in het eindjaar worden op een correcte en betrouwbare wijze georganiseerd.
- Globaal bekeken, overstijgt de evaluatie het loutere reproductieve. Evenwel, zouden andere evaluatievormen meer toepassing kunnen vinden. Aansluitend verstrekken de vakverslagen hieromtrent weinig tot geen informatie. De verslagen kunnen inhoudelijk ook meer gestoffeerd worden. Er ontbreken concrete afspraken over werkpunten en de opvolging ervan (handig om de vakgroep op koers te houden).
- De lessen worden regelmatig in de agenda's ingeschreven. Men heeft wel te weinig oog voor een duidelijke omschrijving van de onderwerpen. Met de recentelijk ingevoerde planningsagenda's stelt zich hetzelfde probleem, nl. volledige en relevante informatie over de uit te voeren opdrachten en toepassingen.
- Begeleidende vakcommentaar overheerst bij de rapportering en is meestal in bemoedigende zin geformuleerd. Analyserende en remediërende vakcommentaren komen sporadisch voor.

3.5 Toegepaste economie in de derde graad tso Handel

Voldoet

Motivering

- Toegepaste economie maakt deel van het specifiek gedeelte in het bovenvermelde structuuronderdeel.
- De leerplandoelstellingen werden vorig schooljaar in voldoende mate gerealiseerd. Het groeiproces voor de implementatie van het nieuwe leerplan is achter de rug. Er wordt goed tegemoetgekomen aan de visie, de uitgangspunten en de algemene doelstellingen van het geïntegreerde leerplanconcept. Bovendien zit het leerplan in één hand wat ongetwijfeld de continuïteit en coherentie in de leerstofbehandeling bevordert. Het getuigt bovendien van beroepsernst dat een afzonderlijk jaarplan in functie van de geïntegreerde proef wordt gehanteerd, evenals de verantwoorde leerstofverschuivingen die doorgevoerd worden.
- Ter ondersteuning van de leerplanrealisering is er een goed uitgerust lokaal met ICT-infrastructuur en internettoegang, waarvan maximaal gebruik wordt gemaakt. Het lokaal is tevens (bedrijfs)economisch aangekleed. Men kan echter niet terugvallen op een ruim uitgebouwd informatie- en documentatiepunt (vaktijdschriften en didactische naslagwerken).
- De leerlingen beschikken over een leerboek afgestemd op de leerplanvereisten, aangevuld met presentaties en actuele artikels. Een minpunt zijn de soms slordige

leerlingennotities. Daarnaast worden de agenda's te summier ingevuld. Ze bezitten derhalve weinig tot geen informatiewaarde voor ouders en leerlingen.

- Het projectmatig werken en het doelgericht hanteren van gevarieerde werkvormen (competentieontwikkeland) komen in de klaspraktijk voldoende aan bod, evenals de ICT-toepassingen. De elektronische leeromgeving wordt regelmatig gebruikt als communicatiemiddel met de leerlingen, alsook voor opgaven en ondersteunend lesmateriaal. De oefenfirma biedt een meerwaarde aan de opleiding.
- De leerlingen weten duidelijk wat verwacht wordt bij de evaluatie en kunnen rekenen op feedback na de toetsen. De frequentie van toetsen en taken is zeker voldoende om via de terugkoppeling het formatieve karakter ervan te bewaken. De vraagstelling bij de proefwerken sluit aan bij de leerplandoelstellingen en is zorgvuldig en uitnodigend geformuleerd. De puntenverdeling is transparant en er wordt zorgvuldig gecorrigeerd (steekproef). Zowel kennis, inzicht als toepassingen komen aan bod (ook via internet en het boekhoudpakket). In het dagelijks werk experimenteert men met zelfevaluatie door de leerlingen.
- Begeleidende vakcommentaar overheerst bij de rapportering en is meestal in bemoedigende zin geformuleerd. Analyserende en remediërende vakcommentaren komen sporadisch voor.
- De geïntegreerde proef wordt kwaliteitsvol voorbereid en uitgevoerd (o.m. draaiboek, planning en logboek). Het inhoudelijk concept van de geïntegreerde proef is afgestemd op het profiel van de studierichting, maar bevat een aantal opdrachten die losstaan van de hoofdplicht. Er zijn wel voldoende vakken bij betrokken (zie o.m. de vier taalvakken), maar het is irrelevant om het vak godsdienst daarbij te betrekken.
- De samenwerking met de taalvakken tijdens het schooljaar is voorlopig nog geen aandachtspunt. In het leerplan staan nochtans interessante verwijzingen i.v.m. de mogelijke samenwerking tussen het vak bedrijfseconomie en de vakken Nederlands, Frans, Engels en Duits.

4. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of -variabelen levert het volgende op:

4.1 Professionalisering

4.1.1 Deskundigheidsbevordering

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:
- ondersteuning.

Motivering

- De beide directies hechten ontegensprekelijk belang aan nascholing en stimuleren de professionalisering van het korps. Er is een gezamenlijk opgesteld tweejaarlijks nascholingsplan dat goedgekeurd wordt door het lokaal onderhandelingscomité. Evenwel werd het in het verleden niet voor advies voorgelegd aan de schoolraad, evenmin werden de schoolwerkplannen in het participatieorgaan overlegd.
- Het nascholingsplan is een overzichtelijk en werkbaar document. Binnen dit kader legt elke school zijn eigen klemtonen. Naast de nascholingsthema's gekoppeld aan prioriteiten, is er duidelijke informatie over de aanvraagprocedure, de informatiedoorstroming en de evaluatie van de gevolgde nascholing. Men heeft gebruikgemaakt van diverse interne kanalen en bronnen om zich een goed beeld te vormen van de nascholingsbehoeften op school- en klasniveau. Momenteel peilt men naar de reële nascholingsbehoeften via de directieraad en een grootschalig onderzoek op het niveau van de scholengemeenschap.
- Uit de geselecteerde thema's blijkt enerzijds dat de schoolleiding zich bewust is van het belang en de betekenis van onderwerpen passend binnen de leerplannen;

anderzijds is het opmerkelijk dat in de realiteit mondjesmaat wordt ingeschreven voor onderzoekscompetentie, leerlingenevaluatie en activerende werkvormen. Heel recentelijk - ook onder impuls van de huidige schooldoorlichting - is er een inhaalbeweging op gang gekomen.

- Beide directies hebben een goed zicht op de leerbereidheid binnen de personeelsformatie. De geïndividualiseerde functiebeschrijvingen en de functioneringsgesprekken zijn hierbij een nuttig instrument. De nascholing van de schoolleiding en van het ondersteunend personeel is geënt op de schoolpraktijk.
- In beide scholen staat men voor de reële uitdaging om de effectieve verspreiding en de toepassing van het geleerde binnen de vakgroepen op te volgen. Afhankelijk van de vakgroep wordt soms geïnformeerd en gecommuniceerd over de gevolgde nascholingen. In het college hanteert men op een meer systematische wijze het formele document voor het rapporteren over en het evalueren van de gevolgde nascholing.
- De nascholingsmiddelen worden correct gebruikt. Vaak wordt meer uitgegeven dan de hiervoor toegekende middelen. De scholen investeren niet bewust in de uitbouw van een informatierijke leeromgeving, maar de leraren kunnen hun wensen inzake (vak)tijdschriften en didactische magazines steeds overmaken. In het teken van de onderwijskundige vernieuwingen is deze vaststelling betekenisvol.
- De deskundigheid van de leraren van de geïnspecteerde vakken concretiseert zich in een professionele taakbekommernis. Uit de vakverslagen blijkt dat de vakinhoudelijke bekwaamheid van de leraren op niveau is, terwijl er zeker nog een groeimarge is in het verruimen van hun vakdidactische handelingsrepertoire (leraargebonden verschillen per graad).

Inbreuken tegen de regelgeving

- De vaststelling van het nascholingsbeleid wordt niet geadviseerd door de schoolraad (Decreet betreffende de participatie op school en de Vlaamse Onderwijsraad van 02 april 2004 - artikel 19).
- Het opstellen of wijzigen van het schoolwerkplan werd niet in de schoolraad overlegd met de directie (Decreet betreffende de participatie op school en de Vlaamse Onderwijsraad van 02 april 2004 - artikel 21).

4.2 Begeleiding

4.2.1 Loopbaanbegeleiding

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid
- ondersteuning
- doeltreffendheid.

Motivering

- Zowel in de middenschool als in het college is de schoolloopbaanbegeleiding goed uitgebouwd. Per graad is een degelijk studiekeuzeprogramma uitgewerkt. Leerlingen en ouders krijgen voldoende informatie over de studiemogelijkheden in de volgende graad. Deze informatie wordt verstrekt door de schoolleiding, de klassenleraar en het CLB. Daarnaast brengt de klassenraad een gefundeerd advies uit met betrekking tot de studiekeuze.
- De middenschool heeft met de leraren een duidelijke visie op oriënteren uitgewerkt. Ze wil een informatierijke en verkennende tussenstap vormen tussen het basisonderwijs en de studierichtingen in de tweede en de derde graad. Naast de informatiesessies organiseert men voor de basisopties Mechanica-elektriciteit en Sociaal-technische vorming een aantal bezoeken aan bedrijven en/of diensten. Voor de leerlingen van het beroepsvoorbereidend leerjaar worden snuffelstages georganiseerd. Leraren professionaliseren zich om een voldoende zicht te krijgen op

het studieaanbod in aso tso, en bso. In de middenschool staat het deliberatiebeleid in het teken van de schoolloopbaanbegeleiding. Op de rapporten wordt gewerkt met attitudes, basis en uitbreiding om zo leerlingen beter te kunnen oriënteren naar de tweede graad. Leerlingen van de middenschool worden breder georiënteerd dan de studierichtingen die in het schoolaanbod van het college voorkomen.

- Sedert een aantal jaren volgt de middenschool de resultaten van de leerlingen en het effect van de gegeven adviezen op. Ze wil hiermee niet alleen zicht krijgen op de schoolloopbaan van de leerlingen, maar ook op de vakken waarvoor problemen optreden in bepaalde vervolgstudierichtingen. Deze gegevens worden aangewend om de aanpak van bepaalde vakken in de middenschool bij te sturen. Deze bewaking en opvolging van de kwaliteit is een voorbeeld van goede praktijk.
- In het college is de bewaking en opvolging van de kwaliteit van de schoolloopbaanbegeleiding minder gestructureerd. De rapportering is minder informatief in functie van studieoriëntering.
- Ondanks de overlegmomenten met ouders en leerlingen wordt het advies, zowel in de middenschool als in het college, niet altijd gevolgd. Dit levert voor een aantal vakken (o.a. voor wiskunde) soms problemen op in de vervolgjaren. De leraren proberen dit op te vangen door voor bepaalde vakken zwaar in te zetten op remediëring.

4.3 Evaluatie

4.3.1 Evaluatiepraktijk

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:
- ondersteuning.

Motivering

- In de eerste graad en in het college zijn er leidraden voor toetsen opgesteld. Ze kunnen beschouwd worden als concretisering van een niet uitgeschreven visie op leerlingenevaluatie. De leidraden stellen controletoeetsen, formatieve en summatieve toetsen als evaluatievormen centraal, behalve voor enkele vakken waar gespreide evaluatie toegepast wordt. Het evaluatiesysteem, zoals voorgesteld in de leidraden, biedt geen brede kijk op evaluatie en houdt het mogelijk om overwegend reproductiegericht te evalueren. De leidraden zijn onvoldoende duidelijk (middenschool) of leveren geen impulsen (college) voor vernieuwende evaluatievormen, die soms meer aangewezen zijn om bepaalde leerplandoelen objectief en valide te evalueren. De invulling daarvan wordt aan de vakgroepen overgelaten. Het resultaat is dat dit vakgroep- en leraarafhankelijk verschillend aangepakt wordt. Leerplandoelstellingen en -aanbevelingen zijn nog niet in elke vakgroep of voor elke leraar de absolute inspiratiebron voor evaluatie. In het algemeen heeft actief en competentiegericht leren weinig gewicht in de evaluatie. De rol van dagelijks werk in de eerste graad en de puntenverhouding dagelijks werk/proefwerken in het college stimuleren dit onvoldoende.
- Dat de evaluatie een remediërende rol vervult, is positief. Tegenvallende studieresultaten geven veelal aanleiding tot remediërende acties. In het college is de frequentie van evalueren en het gebruik van kleinere controletoeetsen soms te gering om de remediëring optimaal te realiseren. Dat er een duidelijke samenhang is tussen de resultaten van de evaluatie, de deliberatiebeslissingen en de adviezen in het teken van loopbaanbegeleiding, is eveneens positief. In de eerste graad vervullen de resultaten van het dagelijks werk en van het basisgedeelte en de uitbreiding in de steunvakken een belangrijke rol in de remediëring en oriëntering van de leerlingen.
- De leidraden bieden een goede organisatorische ondersteuning. Er zijn duidelijke afspraken over het evaluatiesysteem, waaronder de planning van rapporten- en proefwerkenperiodes, het gebruik van gespreide evaluatie voor bepaalde vakken, puntenverhoudingen dagelijks werk en proefwerken (college), de invulling van de

geïnformatiseerde rapporten, richtlijnen voor leerlingen, enz. De organisatorische differentiatie is afgestemd op het profiel en de finaliteit van de betrokken graden.

- De inhoudelijke ondersteuning in de leidraden beperkt zich vooral tot richtlijnen voor de summatieve evaluatie (proefwerken): richtlijnen voor samenwerking in geval van parallelle klassen en voor het opstellen van representatieve, objectieve en valide proefwerken. Voor de inhoudelijke invulling van gespreide evaluatie en van dagelijks werk zijn de richtlijnen veeleer algemeen en weinig sturend.
- In de meeste vakken werkt men gelijkgericht in geval van parallelle klassen. Nog niet in alle vakgroepen is de leerlingenevaluatie gestoeld op verticale samenhang, diepgaand leerplangericht overleg en leerplanstudie. In bepaalde vakgroepen zijn er wel enkele gemeenschappelijke criteria. In sommige vakken is er aandacht voor kennis, inzicht, vaardigheden en toepassingen. De inhoudelijke aansluiting bij de leerplandoelstellingen is in sommige vakken voor verbetering vatbaar.
- De visie op attitudebeoordeling verschilt in de eerste graad en in het college. In de eerste graad worden algemene attitudes (leer-, leef- en werkhouding) volgens expliciete criteria geëvalueerd. De evaluatie staat los van de leerprestaties en heeft een aanmoedigende of remediërende functie. In het college zijn de indicatoren van de attitudebeoordeling bepaald maar verder niet in criteria geconcretiseerd. De resultaten van de attitudebeoordeling worden er in de punten dagelijks werk verrekend en zijn weinig transparant. De evaluatie van vakattitudes is in de eerste graad en het college eveneens weinig transparant.
- De evaluatie van de geïntegreerde proef verloopt zorgvuldig met aandacht voor proces- en productevaluatie.
- Dat het evaluatiesysteem heel veel nadruk legt op toetsen, leidt tot een evaluatiecultuur die andere evaluatievormen naar de achtergrond verdringt. Zo zijn er onvoldoende randvoorwaarden voor een optimale doeltreffendheid (aansluiting van de evaluatie op alle leerplandoelen en -aanbevelingen).
- In de eerste graad geven de actualisering van de deliberatiecriteria en de GOK-werking (thema taalvaardigheidsonderwijs) aanleiding tot analyse van de doeltreffendheid van de evaluatie. Deze brengen tegelijk een ontwikkelingsdynamiek en gerichte professionalisering op gang. In de bovenbouw (college) is de opvolging van de doeltreffendheid veeleer situationeel (bijv. in geval van opvallende studieresultaten). De evaluatiepraktijk wordt er iets te weinig in vraag gesteld. De strikte organisatorische afspraken stimuleren dit ook niet.

4.3.2 *Rapporteringspraktijk*

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid
- ondersteuning.

Motivering

- De school rapporteert frequent over de resultaten van de leerlingen. Ze wil hiermee de ouders doorlopend informeren over de leerprestaties van de leerlingen. In de eerste graad gebeurt dit via weekrapporten; in de bovenbouw via de schoolagenda en de rapporten dagelijks werk. De school is recentelijk overgestapt naar een nieuw rapporteringsprogramma. De informatisering biedt meer ondersteuning voor een vlotte en verzorgde registratie. Ondanks overleg daarover, geeft de informatisering geen aanleiding tot bijsturing of actualisering van de evaluatiepraktijk. Vooral in de eerste graad heeft ze wel de informatiewaarde van de rapportering vergroot (bijv. weekrapporten in plaats van registratie in de schoolagenda, deelonderwerpen en opsplitsing basis/extra in de steunvakken). In het college zijn de geïnformatiseerde rapporten een bestendinging van het vroegere rapporteringssysteem.

- In de eerste graad kiest men er bewust voor de vakken, de attitudebeoordeling, het dagelijks werk en de proefwerken niet met elkaar op te tellen en procentueel te verrekenen. Dit houdt de profilering van elk vak of van elke vormingscomponent duidelijk uit elkaar in het teken van studiebekrachtiging, advisering en oriëntering. In de praktijk schept dit hier en daar onduidelijkheid over het gewicht van dagelijks werk in het geheel van de vorming.
- De rapporten bevatten vooral cijfergegevens (met uitzondering van het attituderapport in de eerste graad). Ze worden door de vakleraren nog te weinig benut voor verduidelijkende, diagnostische vakcommentaren. De commentaren zijn vaak vaststellend, soms aanmoedigend. Ze hebben vooral betrekking op de ingeschatte studiehouding van de leerlingen. In geval van remediëring hanteert de school een aparte rapportering en communicatie. De link tussen beide wordt niet altijd duidelijk gerapporteerd.
- De behaalde resultaten worden aan de ouders toegelicht tijdens de oudercontacten. Daarnaast worden de ouders van leerlingen, voor wie een gesprek noodzakelijk geacht wordt, op school uitgenodigd.
- De deliberatie gebeurt op grond van duidelijk uitgeschreven criteria en conform de regelgeving. Daarbij wordt rekening gehouden met de studieresultaten, het gewicht van de vakken in het geheel van de vorming en relevante pedagogische contextfactoren. Het deliberatiebeleid is prospectief en oriënterend en ondersteunt de loopbaanbegeleiding. In de eerste graad zijn er predeliberaties om de ouders te informeren over signalen of knipperlichten in het vooruitzicht van de eindbeslissing. Daaraan worden soms nog remediërende acties verbonden. Uitgestelde beslissingen zijn beperkt tot uitzonderlijke en individuele gevallen.
- Uit de notulen van de klassenraden blijkt dat B- of C-attesten in de meeste gevallen gemotiveerd worden vanuit de studieresultaten. Ze bevatten weinig of geen verwijzingen naar eventueel genomen remediëringsinitiatieven en de effecten ervan. In het teken van loopbaanbegeleiding worden wel frequent adviezen geformuleerd, zeker naar aanleiding van B- of C-attesten. In het laatste geval ontvangen de ouders samen met het rapport een afzonderlijk document met de motivering en het advies.

5. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de scholen levert volgende vaststellingen op:

- Beide scholen vormen een pedagogische eenheid, realiseren een samenwerking op een aantal afgebakende domeinen en functioneren onder één administratie. Daarnaast voeren ze een eigen beleid en profileren sterk hun eigenheid. Recentelijk werd wel een gemeenschappelijke pedagogische visietekst geschreven.
- Naast een overkoepelend onderhandelingscomité en een dito schoolraad, is er een coördinatiegroep om de afstemming in het gemeenschappelijk beleid te bewaken. Zowel het lokaal onderhandelingscomité als de schoolraad spelen hun decretale rol in het schoolbeleid. Er werd vastgesteld dat de verplichte advies- en overlegmateries niet steeds op de schoolraad geagendeerd worden. Het gaat respectievelijk om het nascholingsplan en de schoolwerkplannen.
- Binnen de pedagogische eenheid is er een afgelijnde taakverdeling tussen beide directies. Daarnaast is er per school een functioneel middenkader waarin de coördinatoren per graad een kernrol spelen. De respectieve directieraden fungeren als klankbord en denktank voor de schoolleiding. Naast de leerlingenraden zijn tal van werkgroepen operationeel.
- Voor de beleidsuitvoering en -uitwerking steunt men op visieteksten en nota's met prioriteiten en werkpunten. De jaarlijks herwerkte schoolwerkplannen zijn de sleuteldocumenten en bevatten de acties voor het schooljaar.

- In de scholen heerst een participatief klimaat geïnspireerd door een democratisch leiderschap (wel verschillende schoolleiderstypes en schoolculturen). Dat versterkt de saamenhorigheid en de collegialiteit bij het personeel in de respectieve scholen. Vooral in de derde graad hebben het individualisme en de professionele autonomie invloed op de doorwerking van onderwijsveranderingen en -vernieuwingen. In deze context was de gemeenschappelijke pedagogische studiedag rond schooloverstijgende en vakoverschrijdende vakgroepvergadering niet zonder belang.
- Beide directies staan ontegensprekelijk open voor aanwijzingen vanuit externe evaluatie (bijv. inspectie) en voor kwaliteitszorg. De deelname aan specifieke projecten illustreren dat, evenals de interne bevestigingen met zelfreflectie over aspecten van de schoolwerking.
- Het talenbeleid op de middenschool hangt samen met het GOK-thema 'taalvaardigheidsonderwijs'. Er is aandacht voor instructietaal en alternatieve werkvormen. Er wordt in de lessen sterk gewerkt rond de spreekvaardigheid van de leerlingen; recentelijk worden de vorderingen op dit vlak bijgehouden in een spreekfiche in de agenda. Via interne nascholing probeert de school een meer open en toegankelijke cultuur ten aanzien van talenbeleid tot stand te brengen. In het college worden een aantal losse initiatieven genomen in het kader van het talenbeleid. Een aantal initiatieven vanuit de middenschool, bijvoorbeeld aandacht voor instructietaal, sijn pelen mondjesmaat door in het college. Een gestructureerde aanpak rond talenbeleid is in ontwikkeling.
- Samen hebben beide scholen reeds een doordachte en gestructureerde inspanning geleverd m.b.t. de nieuwe vakoverschrijdende eindtermen en ontwikkelingsdoelen. De aansturing vanuit de schoolleiding is hier doelgericht.

6. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- Het studierendement en de resultaten in het vervolgonderwijs.
- Het rustige leer- en leefklimaat.
- De aandacht voor kwaliteitszorg.
- De professionele en opvoedkundige taakbekkernis bij het personeel.
- De schoolloopbaanbegeleiding.

Wat betreft het algemeen beleid:

- Het prospectieve deliberatiebeleid.
- De adequate organisatie.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- De realisatie van de specifieke eindtermen i.v.m. de onderzoekscompetentie.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- De diagnostische en remediërende vakcommentaren op de rapporten.
- De evaluatiepraktijk vanuit een actuele visie op onderwijs.

Wat betreft het algemeen beleid:

- De nascholings thema's i.v.m. het vakdidactische, de evaluatie en de onderzoekscompetentie.
- De inhoudelijke diepgang van het overleg in bepaalde vakgroepen.

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de regelgeving:

- De besluitvormingsprocedures i.v.m. het nascholingsplan en de schoolwerkplannen.

7. ADVIES

In uitvoering van het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning

GUNSTIG

voor alle structuuronderdelen.

8. REGELING VOOR HET VERVOLG

Nihil

Namens het inspectieteam, de inspecteur-verslaggever

Henri Christiaen

Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling:

Voor kennisname
Het bestuur of zijn gemandateerde

Directeur Peter Vanlerberghe